

HÁROM ÉPÍTÉSZELEGENDA TÁRLATA A VELENCEI BIENNÁLÉ MELLETT GAETANO PESCE: MULTIDISZCIPLINÁRIS IDŐ PADOVA, PALAZZO DELLA RAGIONE, 05. 23. – 09. 23.

SZÖVEG TEXT: SZEGŐ GYÖRGY FOTÓK PHOTOS: SZEGŐ JÚLIA

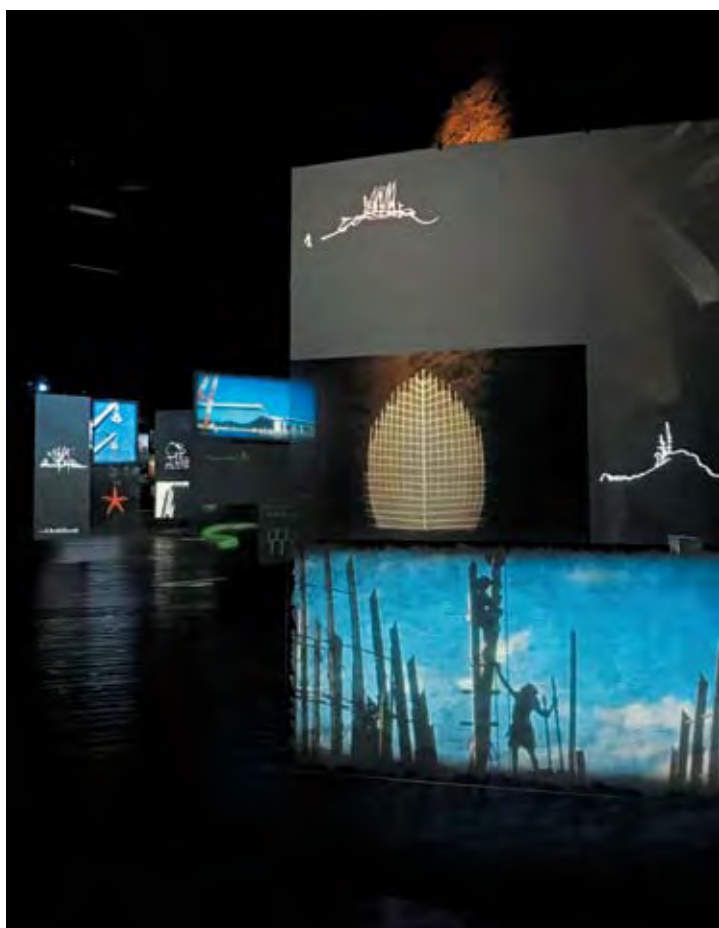
Pesce (1939) Velencében végezte az építészkart, és Padovában már 1959-ben Milena Vettanéval indította az N Group kísérleti műhelyt. A kinetikus, szeriális művészet lehetőségeit kutatták. A 80-as években, már a Cassina Group időszakában az arte povera szellemében foglalkozott a plasztikával, használhatatlan hétköznapi tárgyakat emelt a művészetbe. 1972-ben a New York-i MO-MA-ban részese volt a híres *Italy: The New Domestic Landscape* című, átütő sikerű kiállításnak. 1983 óta New Yorkban él és dolgozik, most egy tárlatra visszatért Padovába, ahol képzőművészeti munkái közt több építészeti projektjét is bemutatja – mert mindeközben építészpraxist is vitt, nagy nemzetközi pályázatokon nyert sikerekkel. Feltri 357 jelű karosszéke emblematikus olyan design tárgy

lett, amely megtalálható a világ számos design múzeumában.

A kiállítás helyszíne, a Palazzo della Ragione Európa egyik legszebb középkori középülete, 1218-ban kezdték építeni. Az emeleti csarnok 82 m hosszú, 27 m széles, hajóacso-
lat-szerű fedéssel. Falait világoraként borítják a Ricobaldo és Da Nono testvérpár, majd Giotto festette allegorikus képek, asztrológiai szimbólumok. A 333 képmező mai jó állapota egy régi tűzvész követő helyreállításnak köszönhető. Ez a színes, kozmikus kavalkád ihlette Pesce tárlatának vízióját. Az ő multidisz-
ciplináris értelmezése egy épületmakettekből és arte povera szobrokból álló asszablázs, a mai kor káoszának világorakéja. A kiállítás egyetlen mű, melyen Pesce tárgyegyüttese egybeforr a középkori látomással.

RENZO PIANO: VÍZI TERVEK VELENCE – ZATTERE, MAGAZZINO DEL SALE, 05. 24. – 11. 25.

Renzo Piano (1937) Genovában született, hosszú vitorlás- és művészbárság fűzte össze Emilio Vedova (1919–2006) festővel és Luigi Nono (1924–1990) avantgárd zeneszerzővel. Vedova az olasz expresszionizmus Új művészet frontjának (1947) alapítója volt, *Beyond Guernica* című kiáltványuk az avantgárd európai újjászületését hirdette. Peggy Guggenheim 1952-től lett műveinek legfontosabb gyűjtője. Luigi Nonóra az 50-es évek elején az ún második bécsi iskola, elsősorban Schönberg hatott. Vedova az *Intoleranza 1960* és a *Prometeo* (1984) operáihoz forradalmi látványt, ill. világitást tervezett. Renzo Piano a

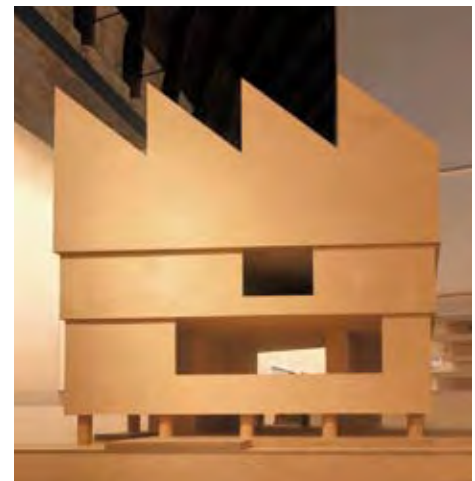
Prometeo Musical Space hajóácsolat-szerű koncerttermével (1983) kapcsolódott hozzájuk. Pianónak most a Vedova Alapítvány régi sóraktárból az általa 10 éve kialakított kiállítótermében rendeztek látomásos tárlatot. A hosszú, keskeny tér végén egy raktár-ketrecből függesztett pályán lehet kihúzni Vedova festményeit. Most nyolc transzparens Piano-tabló függ a térben: 16 kép, illetve tükörkép. A plexikre vetítik Piano vízzel kapcsolatos épületeinek vázlatait, animációs eszközökkel felerősített storyboard-demonstrációit: filmet, fotót, szerkezettervet. Az egész vízió Nono zörej-zenéjére mozog.

A mester ismert munkáit a víz motívuma köti össze. A Kansai Airport (1994) szigetén a lebegő tető tengeri óriáshullámot formáz, a Nemo National Center for Science and Technology (Amsterdam, 1997) gigantikus hajótatra, a Jean-Marie Tjibaou Cultural Center (Új-Kaledónia, 1991) pedig dagadó vitorlákra emlékeztet; a Shard-London Bridge Tower (2012) egyetlen jégszilánk – megannyi vízzel együtt élő terv. A Pompidou Center (Párizs, 1977) hajómotort idéző, zseniálisan animált építészeti rajzai lüktetnek. A kiállítás az idei építészeti biennalé legfantasztikusabb külső pavilonja.

DAVID CHIPPERFIELD 20 ÚJ MUNKÁJA VICENZA, PALLADIO BASILICA, 05. 21. – 09. 02.

A BERLINI MÚZEUMSZIGET MAKETTJE A NEUES MUSEUM ÉPÜLETÉVEL

A MEXIKÓVÁROSI JUMEX MUSEUM MAKETTJE

Palladio bazilikáját, az építészettörténet ikonját 12 éve restaurálták, azóta a biennálék mellé rendre szenzációs tárlatokkal telik meg, mint a padovai Palazzo Ragione kistestvére. Most éppen Chipperfield tartja lélegzetelállító egységben a kiállítás-installációt és a tartalmat: főként modelleket, kevés fotót és filmet. Az egység azért is bravúros, mert Chipperfield épületei maguk is egyéniségek, makettjeik mind más, igen egyszerű vagy éppen nemes anyagból épültek. Minimalista elegancia köti össze az építész

négy városban működő irodáiból (London, Berlin, Milánó, Sanghaj) kikerült munkáit.

A tervek kicsiben is láthatóan a helyek regionális karakteréhez alkalmazkodnak, ám a globális architektúra nyelvén szólnak. A Museo Jumex (Mexikó) az Amore Pacific Headquarters (Szöul), a Royal Academy of Arts masterplan-ja (London), a James Simons Galerie és a Neue Galerie (Berlin), vagy a West Bund Art Museum (Sanghaj), az Edinburgh Music Venue modellje – itt 1-2 méterre egymástól – egyetlen színpad jól összerakott látványává

állnak össze. Számomra a legmaradandóbb látványt az Ikagawa temetőkapolna (Japán) és a már említett szülői irodaház imázsa jelentették. Utóbbi – a körülötte érzékeltetett felhőkarcolók közt – inkább egy felnagyított bútorra emlékeztetett, ám a triviális formához a Milánóban készült szélcsatorna-vizsgálat filmje is hozzátartozik, ebben bámulatos organikus művé alakult át a ház víziója.

Az emblemikus építésztlátatok Velencében és attól 20 km-re gazdagítják a Biennálé élményét.